

Český svaz včelařů, z.s.
OKRESNÍ ORGANIZACE KROMĚŘÍŽ
Okresní včelka Máj
číslo 1/2025 - duben

Vážení členové okresní organizace,

Pomalu se otepluje, sezóna se rozběhla, někteří jsou spokojeni, někteří jsou bez včel a napětím očekáváme průběh včelařského roku s otázkou, jak to naše včelky zvládnou. Někde jsou již hlášeny velké ztráty, jinde jsou ztráty v mezích normálu. Většinou si říkáme že to má v rukou včelař, ale není to úplně pravda. Znam přítele včelaře, který má tři stanoviště asi po 20 včelstvech. Dvě má v pořádku a na třetím skoro totální úhyny. No a jak se říká, teď babo rad'. Nicméně jeden problém vidím. A to, že se pořád dokola léčí stejně, řekl bych jako na kolovrátku. Ing. Vladimír Veselý zdůrazňoval při každé příležitosti, že ke každému následujícímu léčení musíme použít jiné léčivo, jinak budou problémy s rezistencí. A tento problém tady už je. No a když vidím, že nejen ke každému léčení, ale každoročně stále dokola se používají naprosto stejná léčiva, nevidím situaci růžově. Včelaři jsou tak konzervativní, že někteří raději rezignují a skončí se včelařením, než by hledali řešení. Ti kteří se vzdělávají a navštěvují přednášky a setkání kde si vyměňují zkušenosti jsou na tom lépe. Ti co jim včelstva nepřezimovala podle představ a myslí si že výměnu zkušeností a nové znalosti nepotřebují by měli zvážit, zda se mají tomuto náročnému koníčku věnovat, když jim nepřináší uspokojení.

Bohužel. Řekl bych, že tady chybí osvěta. Ale ruku na srdce, nechybí spíše zájem včelařů vyjet ze starých kolejí? Jsou mezi námi včelaři, a bohužel i někteří funkcionáři, kteří říkají svaz pro nás nedělá nic. Co na to říct? Tito lidé zřejmě nechtou ani časopis Včelařství a šíří špatnou náladu. U některých je to neznalost a u některých nezájem o dění ve svazu a pak jsou zapšklé povahy které kritizují vše, jsou přesvědčeni o své pravdě. Je to u nich permanentní stav. Bohužel, jeden křikloun je slyšet více, než mlčící většina. Ať si každý kritik zodpoví otázku – co jsem pro naši organizaci udělal já? Samozřejmě v rámci svých možností. My pro vás nějaké akce připravujeme. Připravujeme je proto, že vás chceme seznámit s aktuálními

novinkami a kdo má o včelaření opravdu hluboký zájem, neměl by si je nechat ujít. Někteří včelaři neváhají jet 200 km na zajímavou přednášku, jiným je zatěžko navštívit akci pořádanou složkami našeho svazu v blízkém okolí. Je mezi námi i pár nedisciplinovaných jedinců, kteří si nelámou hlavu s dodržováním pravidel.

A tak jeden člověk nerespektující daná pravidla negativně ovlivní svým konáním či naopak nekonáním, případně nerespektováním daných pravidel včelaře v širokém okolí. Jsou to nekontrolované přesuny včelstev, dovozy matek ze zahraničí a mohl bych jmenovat další. Jak jinak si vysvětlit například šíření hnilyby plodu, které se dlouhá desetiletí na našem území nevyskytovala? Prostě nedisciplinovaný včelař převezl nakažené včelstvo či oddělek a nákaza se šíří v jeho okolí.

V únoru se uskutečnila v Kroměříži hojně navštívená přednáška předsedy Slovenského svazu včelařů a ředitele školy pod Bánošom v Banské Bystrici ing. Pavla Fíla. Podle očekávání byla přednáška výborná a za to patří velký dík Dr. Lucii Peckové, která tuto akci připravila a zajistila. Sál Tauferovy veterinární školy byl zcela zaplněn, nicméně taková přednáška by zasluhovala nejen větší sál, ale i větší zájem včelařské veřejnosti. Potkávají se tam úspěšní včelaři, ti méně úspěšní si čas nenajdou a pak mají mnoho nezodpovězených otázek. Je to nejen jejich škoda, ale jejich neznalost škodí jejich včelstvům a také okolním včelařům.

Stanislav Doležel, předseda OO Kroměříž

Přispěj svým dílem k nejlepší podobě spolku. A nepromarni ani den. A užívej si společných chvil....

Proč bych měl být ve spolku?

Protože dokonce i jeden člen OV na zasedání tvrdil, že svaz pro včelaře nedělá vůbec nic, neuškodí si některé věci, které považujeme za samozřejmost, osvěžit a připomenout.

Proč bych měl být ve spolku a co z toho budu mít? K čemu je mi svaz? Vyplatí se mi členství v ČSV? Takovou řečnickou otázku si položil jeden včelař na Facebooku. Jiný včelař mu odpověděl takto:

Pokud hledáte prospěch, tak pár argumentů, jako pojištění, svépomocný fond, vyřízená 50% sleva na léčiva a podobně.

Ale víte co jsou to spolky? Jsou to skupiny lidí, kteří mají společný zájem a chtějí spolu mluvit a něco dělat. Jací lidé se spolčují určuje i kvalitu takové skupiny. Takže, pokud se ptáte, zda se vám vstup do spolku vyplatí, myslím, že byste tam vstupovat neměl. Společný zájem, společně mít jen prospěch není dobrým základem pro přátelství a spolupráci.

Tolik odpověď jednoho člena. Nicméně přesto stojí za to si připomenout, co členství ve svazu přináší. Ale ať si každý sám odpoví, zda aspoň něco málo pro svoji ZO dělá, nebo jenom hledá výhody které mu členství přináší. Ať se starají jiní.....

Výhody členství

Český svaz včelařů sdružuje zájemce o včelařství. Je to určitá platforma sociálního kontaktu lidí, které spojuje společný koníček, tedy společná záliba a láska ke včelám.

Český svaz včelař má:

48 tisíc členů

**které sdružuje ve 1100 základních organizacích
a ti chovají 500 tisíc včelstev.**

ČSV má **150letou tradici** a patří mezi nejdéle fungující spolky v České republice. Je v něm organizováno 95% chovatelů včel v ČR. Díky tomu jsme zemí s největší organizovaností včelařů nejen v Evropě. Pomáhá s prevencí a léčením včel. Podporuje vzdělávací aktivity, pořádá **přednášky, kurzy a besedy**.

Vede včelařské **kroužky mládeže**. Kroužky vychovávají mladé včelaře a loňské umístění na mezinárodní soutěži v Dubaji ukázalo, že naši mladí patří mezi světovou špičku.

Členům je k dispozici právní a odborná **poradna** a včelařská knihovna. ČSV je členem mezinárodních organizací Apimondia a Apislavia.

Členství přináší tyto výhody:

- Časopis Včelařství - měsíčník obsahující 40 stran zajímavých informací z oboru, každý druhý měsíc odborné včelařské překlady,
- informace o akcích, výstavách a přednáškách,
- bezplatné služby včelařské knihovny,
- bezplatné odborné poradenství a konzultace,
- právní pomoc včetně právního zastoupení,
- svépomocný fond pro ochranu včelařského majetku členů,
- úrazové pojištění pro případ úrazu při včelařské činnosti,
- odborný dohled důvěrníků a zdravotních referentů,
- možnost účasti na vzdělávacích a společenských akcích,
- **kontakt se včelaři** ve vašem okolí,
- pomoc a rady od zkušenějších včelařů **v začátcích včelaření**,
- pomoc při **vyřizování dotací**,
- přístup na portal.vcelarstvi.cz.

Sekretariát zajišťuje:

- jednání na MZe ve prospěch včelaře,
- jednání na SZIF ohledně dotací,
- vytváření a distribuci časopisu,
- dotovaná léčiva z Výzkumného ústavu,
- administrativní a právní podporu včelařům,
- organizaci včelařských soutěží,
- finanční a administrativní podporu včelařských setkání a výstav,
- pojištění a náhrady včelstev,
- podporu vzdělávacích akcí,
- podporu včelařských kroužků,
- rozšiřování a údržbu CIS,
- soutěž mladých včelařů „Zlatá včela“ a další.

ZO zajišťuje:

- komunikaci se včelařem,
- distribuci a objednávání dotovaných léčiv,
- ošetření včelstev,
- zajištění vyšetření vzorků měli,
- distribuci dotací,
- včelařská setkání,
- a další.

OKRESNÍ KONFERENCE

V letošním roce končí volební období, které bylo kvůli covidu pouze čtyřleté. V prosinci nás čeká XII. sjezd, na něm bude zvolen nový republikový výbor a nové vedení svazu. Proto proběhly v ZO členské schůze, v nichž bylo zvoleno nové vedení. Nás čeká 26.4.2025 Okresní konference. Zástupci ZO zvolí nový okresní výbor, zvolíme zástupce za náš okres do RV a navrhneme kandidáty do vedení svazu. **Takže vše bude tak, jak rozhodnou delegáti kteří budou na okresní konferenci vaši ZO zastupovat.**

Jaká je situace v České republice?

Podle celorepublikových statistik ČMSCH za poslední 3 roky ubylo v ČR 3 tisíce včelařů a 72 tis. včelstev. Hlavním důvodem jsou úhyny a snižující se dotace 1.D. O této skutečnosti jsme informovali dopisem pana ministra zemědělství Mgr. Marka Výborného. Největší úbytek členů ČSV byl zaznamenán v Moravskoslezském kraji a v okrese Frýdek-Místek.

Něco málo o léčivech

Použití 60% kyseliny mravenčí

Na naší členské schůzi vzešel široce diskutovaný dotaz.

Kyselina mravenčí 85 % je dodávána pod obchodním názvem Formidol 40 mg a Formidol 80 ml. Současně je zakázáno léčit kyselinou mravenčí. Může nám někdo tento rozpor vysvětlit?.

Další dotaz.

V okolních státech je povolena léčba varroázy odpařovači s kyselinou mravenčí 60 %. Tato léčba u nás není povolena. Otázka je proč a zároveň se váže na otázku cen. Formidol je i přes dotaci neúměrně drahý ve srovnání s kyselinou mravenčí 60 %.

Uvažuje se o povolení kyseliny mravenčí jako léčivého přípravku srovnatelného s Formidoly?

Jak správně píšete, na trhu jsou nyní dva registrované veterinární léčivé přípravky na bázi kyseliny mravenčí, Formidol 41 a Formidol 81.

Není tedy zakázáno léčit kyselinou mravenčí.

K "léčení" se musí používat pouze schválená léčiva. Vy máte na mysli ošetření včelstev volně zakoupenou kyselinou mravenčí aplikovanou nejrůznějšími pomůckami.

Tento postup může mít nekonečně mnoho variant, co se týče použitých materiálů a dávek.

Nejsou známy vedlejší účinky, bezpečnost, zbytky v medu a podobně. Proto žádná oficiální autorita nemůže nic takto obecně povolit.

Každý však může získat oprávnění, tedy registraci léčivého přípravku nebo postupu. Postup, jak se registrace provádí a co je k tomu potřeba, je na <http://uskvbl.cz/cs/registrace-a-schvalovani>

S kyselinou mravenčí 60%, která je běžně na trhu, je zásadní problém v tom, že pokud by měla být registrována jako léčivo, musel by k ní její výrobce doložit všechny dokumenty, které jsou obecně potřeba pro účinnou látku léčiva. Takové dokumenty pochopitelně běžně prodávaná kyselina nemá, a kdyby je měla, bude mnohonásobně dražší.

Pokud se někde v zahraničí používá kyselina mravenčí, jako že ano, tak to nemůže být označeno jako léčení. Léčiva mají i v zahraničí stejná pravidla, jako u nás.

Do ceny přípravků se bohužel promítá i to, že všechny materiály (kyselina, desky, obaly, atd.) musí splňovat farmaceutickou kvalitu a ta musí být u každé šarže dokládána a kontrolována. Výroba musí probíhat podle pravidel, která jsou stále kontrolována a to všechno není zadarmo.

Apiguard Gel 25% Thymol 10 ks

Apiguard je přírodní léčivo proti *Varroa Destructor* kleštíkoví. Je také účinný proti vápenatění včelího plodu. Tento patentovaný gel s pomalým uvolňováním zajišťuje správné dávkování jeho účinné látky. Balení obsahuje 10 kusů odparných táček v balení pro 5 včelstev.

Na internetových fórech a sociálních sítích se v poslední době opět intenzivně diskutuje o **buckfastské včele** a jejím chovu.

Ačkoli teoreticky nabízí některé výhody, praktické zkušenosti ukazují řadu problémů.

Na našem území se dlouhodobě preferuje **včela kraňská**, což není náhodné a vychází z letitých zkušeností a obecných předpokladů.

Původ včely Buckfast

Jedná se o uměle vytvořené plemeno, které vzniklo šlechtitelskou prací bratra Adama (původním jménem Karl Kehrle) během 20. století.

Někdy je tato linie označována jako syntetická. Bratr Adam Buckfastku křížil téměř 50 let.

Jako základ využil křížence anglické tmavé včely a vlašské včely ze severní Itálie. Následně přidal včelu anatolskou z Turecka a tmavou včelu z Francie, později pak přikřížil saharské a horské plemeno z Afriky.

Od roku 1970 v práci bratra Adama pokračovalo a zdokonalovalo ji několik

chovatelů včel, především v západní a severní Evropě a také v severní Americe.

Kde včelařil bratr Adam

Bratr Adam včelařil v **Buckfastském opatství v jihozápadní Anglii**, které je nejteplejší oblastí Velké Británie díky vlivu Golfského proudu, což zde zajišťuje mírné zimy.

Nedaleký záliv Torbay, známý jako anglická riviéra, je lemován promenádami a palmami. Samotné opatství Buckfast se nachází v nadmořské výšce 50 metrů.

Bratr Adam zde vybudoval oplozovací stanici v Dartmooru, umístěnou v údolí ve výšce 350 metrů nad mořem.

Okolní vyšší hřebeny pomáhaly částečně izolovat vliv trubců z jiných včelstev. Pro své šlechtitelské práce používal pouze volné páření.

(Cimala,2021)

Navzdory tomu, že včela **Buckfast** byla vyšlechtěna v oblasti, která rozhodně neodpovídá našim klimatickým podmínkám (průměrné maximální teploty v **Buckfastském opatství** dosahují v prosinci 12,3 °C, v lednu 11,5 °C a v únoru 11,7 °C) našla si Buckfastka - bohužel - náruživé zastánce.

Pozitivní zkušenosti včelaře se včelami Buckfast

Buckfastka však snese mnohem stísněnější prostor a nemá takovou potřebu se rojit. Potvrzují zkušenosti včelaře ze Šumavy, že v chladnějším počasí a v pozdním létě buckfastka předčí kraňku v letové aktivitě.

V porovnání s kraňkou má včelstvo na konci léta více létavek a využije lépe pozdní snůšku.

Což je dáno především tím, že u buckfastek není po slunovratu tak patrný pokles plodování a matka naplno ploduje až do září, takže se výrazně prodlouží včelařská sezona.

Je třeba tomu přizpůsobit systém vedení včelstva a dát si pozor na minimum ponechaných zásob.

.

Na co si dát u včely Buckfast pozor

Znamé včelařství Lysoň na svých stránkách upozorňuje na drobná negativa spočívající ve větší náchylnosti Buckfastek ke slídění a zalétávání:

Drobnou nevýhodou, či spíše specifikací, je potřeba velkých prostor, ze kterých by mohly sbírat pyl, aby jejich plodování mohlo být opravdu efektivní. Jistým neduhem je jejich slídívnost a zvědavost, která často vede i k loupežení. A také vzhledem k jejich oblíbě v zalétávání se doporučuje volné rozestavení úlů spíše, než včelíny.

Plemena včel a zákon

Podle zákona 154 o plemenitbě a šlechtění se v České republice mohou k plemenitbě včel využívat pouze plemenná včelstva nebo sperma včely medonosné kraňské.

Legálně neuznaná plemena včel můžou včelaři chovat jen pro svou potřebu a nesmí je uvádět do oběhu k plemenitbě.

Varování Ing. Cimaly

Negativní postoj k zavádění chovu Buckfastky má Ing Cimala:

Bohužel žijeme v době, kdy se nerespektování zákonů bere jako móda a způsob revolty proti systému. Mnozí včelaři toužící po „adrenalinu“ a vyniknutí svého antisystémového postoje dovážejí potají ze zahraničí nejrůznější plemenný materiál. Většinou časem udělají zkušenost s nepřizpůsobivostí dovezeného plemeniva a o materiál přijdou přirozenou cestou.

Ale do té doby trubci těchto včelstev rozesejí své geny do okolí, čímž kazí jedinečnost kraňské populace v ČR.

Je to ohromná škoda a platí zde stará pravda, že národ, který nezná svou historii, si musí historii prožít znovu, aby se poučil. A o včelařském národu to platí beze zbytku také. (Včelařství, Ing Cimala, 2021)

Jak je vidět, jistá kontroverze ohledně chovu včely Buckfast mezi včelaři panuje. Je tedy potřeba zcela jistě zvážit, než se rozhodneme experimentovat. Další otázkou zůstává, jaký vliv bude mít další nekontrolované křížení Buckfastky s dosud u nás převládající Kraňkou

Způsoby léčení versus úhyny a rezistence roztočů

- 1). Klasický způsob – neboli "včelaře klasiky".
- 2). Šetrnější způsob - jak je někdo nazval - na "včelaře organiky".
- 3). O včelařích, kteří ošetření proti VD podceňují, psát nechci.

První způsob ošetřování ztrácí svoji sílu (účinnost), zejména pro změnu stávajících podmínek a to pro plodování v podzimních a zimních měsících. To vede k nadužívání Varidolu a tím k úhynovým rokům a k rychlejšímu nástupu nežádoucí možné rezistence. A je třeba mít na mysli že pyretroidy a amidiny jsou nervové jedy a ukládají se ve vosku.

Druhý způsob organickými kyselinami je ekologičtější a v medu nezanechává rezidua. Má však také svá slabá místa, na která je nutno brát zřetel. Jedním z nejmarkantnějších je, že ventilační schopnost včelstva v sezoně včetně podletí, dokáže snížit účinnost KM třeba až na 50%. To vedlo při ošetřování KM k nezdarům a tvrzení,

že KM na ošetření proti VD nestačí. Proto někteří přecházejí na ošetření KŠ. Ovšem stačí se nad způsobem aplikace zamyslet a zvolit tu správnou a efekt se dostaví.

Domnívám se, že dnes nestojí v popředí otázka čím ošetřit, ale s jakým konečným výsledkem. Jestli chci dojít téměř až k nulovým hodnotám VD, nebo mi stačí snížit populaci VD na přijatelnou mez. Spoustě včelařů stačí, když populaci sníží na tuto mez. Mě nestačí jen omezovat, já se snažím dojít až k nule.

1). Můj nejsilnější dojem je, že právě neredukování k nule je startem k úhynovým rokům. Nechci být zdrojem zvýšené nákazy pro své okolí.

2). Nechci riskovat v následující sezoně vícepráce s předčasným potlačováním populace VD. I tak mám práce se včelstvy až nad hlavu.

3). Nechci si namlouvat, že umím vyšlechtit včelu, které VD nepůsobí fatální problémy.

My ale musíme odevzdávat to nejcennější co je pro diagnostiku jednotlivých včelstev a co víc, povinně znehodnotit vzorek měli tím, že ho sesypeme dohromady a již nikdy se nedozvíme, která včelstva je nutno ošetřit a která to již nepotřebují. Včelař by měl při kontrole podložky mít přehled o spadu v jednotlivých včelstvech. A protože to nedělá, diví se proč některá včelstva přežijí a jiná ne. Takže v ruku jednoho včelaře může být KM šetrnější, a u jiného nemusí. Ona se KM musí umět aplikovat. Ale opět se musím vracet zpět k zásadnímu problému, který je neustále podceňován – tím je nepřítomnost plodu při posledním ošetření v roce. Nikdo na to nereaguje, jako by se to všichni báli přiznat. Přitom to věděl již dávno doc. Veselý z VÚVČ v Dole, a to byla ještě jiná nálezová situace a o virech se toho ještě mnoho nevědělo. Postupem času se jaksi toto přehlíželo. Když nám začíná téct do bot, je třeba hledat chyby v jednotlivých krocích. Mě z toho vychází, že je třeba přidat důraz na nepřítomnost plodu při posledním ošetření v prosinci, s následnou kontrolou jednotlivých včelstev tak, abych věděl jaký je spad. Ne jedna kontrola, ale více intervalů za sebou. A mít přehled o každém včelstvu. To se vyplácí. Když to provedete důkladně a jak jsem to popsal, tak příští rok budete mít s VD míň starostí. Cesta "jen povrchní omezování počtu roztočů" je cestou strachu a víceprací v následujícím roce. Volba je na vás. Kdo z vás to postřehl, že já včely neléčím, jen zhoršuji roztočům a samozřejmě včelám na podzim životní prostředí. A to na takové úrovni, aby to roztočům vadilo co nejvíce a včelám co nejméně. Vše je o kompromisu jak to již někdo přede mnou napsal.

Další zkušenost Mluví pro použití KM v oblastech, které postihnou úhynové roky. To je mnohými včelaři špatně chápaná situace. Jde o plíživou rezistenci na užívaná "léčiva" zvláště Gabony (i FLUM), kterou si mnozí nepřipouští a odolnější roztoči ve větším počtu přežijí zimu. **J.V.**